

FEINA DE POC LLUIMENT

Els tràfecs del Sr. Cambó

Els articles del senyor Cambó — singularment aquell tan extravagant sobre l'ordre públic a Catalunya — i les seves tresques per Madrid, en cerca d'auxilis per imposar-se des d'allí estant a casa nostra, han aixecat una gran polseguera tant al territori de la Generalitat com a fora. Hom ha remarcat la falta de sentit català que signifiquen aquestes maniobres. A Madrid, *La Nación*, *A B C* i òrgans similars han cuitat a proclamar el desengany d'un ex-catalanista i

En canvi del poc efecte que ha fet el cop a Catalunya, és immens l'arsenal d'armes que dona als mals catalans per combatre les nostres institucions. En aquest sentit, és magnífic. Com per a contribuir a l'augment del confusionisme entre les tradicionalment confusionistes classes conservadores de casa nostra.

Perquè ja es pot repetir que una cosa és el Parlament, l'altra l'Estatut i l'altra l'autonomia. En un moment inicial les nocions

De Dijous — a Dijous

L'anècdota és coneguda. En la solemne visita col·lectiva que els intel·lectuals castellans feren, l'any 1930, a Barcelona, alguns d'ells anaren a menjar, amb Pompeu Fabra, en un restaurant popular de la Barceloneta. A la sortida, uns passants s'adonaren de la presència de Mestre Fabra i i feren una mena d'ovació.

—Com! — es digueren els intel·lectuals de Madrid —. A Barcelona hom aclama els filòlegs pel carrer? Estrany i magnífic país!
La història, que fou ràpidament divulgada, produí una rara impressió entre els il·lustres hostes.

Cal no sorprendre's d'aquesta... sorpresa. El cas de Pompeu Fabra, filòleg popular, figura nacional de la nova Catalunya, representa, dintre la seva simplicitat i la seva grandesa, un fet d'una evident originalitat. En quin país del món trobaríem un cas semblant? A quin banda del planeta ens podem oferir l'exemple d'un filòleg estimat i respectat, no per una minoria d'intel·lectuals, sinó per la massa, magníficament diversa, de tot un poble?

La tasca científica de Pompeu Fabra va tant lligada amb el renaiement polític de Catalunya, que ja mai més la seva figura de filòleg eminent no podrà desaparèixer-se de la d'una mena d'heroi que ha articulat i disciplinat el més gran tresor espiritual d'un poble: la llengua. Aquest paper, d'una noble grandesa, Pompeu Fabra el manté amb la millor gràcia d'aquest món. La seva popularitat, la seva límpida figura de patriota, ha estat considerada en certs moments com la solució més adequada per resoldre, com per art de taumatúrgia, delicades situacions passionals i polítiques. El nom del filòleg Fabra ha estat proposat per exercir les funcions més altes del país. Per què? Ah! L'enorme prestigi d'aquest home — us deien — unànimement respectat i estimat, que està per damunt de les lluites dels partits...

Pompeu Fabra no ha tingut mai altra ambició que la de portar a bon terme, d'una manera quieta i constant, la seva alta missió d'ordenador de la llengua catalana. La seva tasca era massa important, massa íntima i massa grandiosa allhora, perquè l'emmirallament d'una noble popularitat bastida sobre l'entusiasme agrairament d'una multitud de patriotes el desviés de la seva missió. Mestre Fabra ha vist clar el país que l'alt interès de Catalunya li assenyalaria i s'ha lluitat a complir-lo amb una jermesa i una il·lusió en la qual el geni de l'home de ciència es confon i s'encarrega amb l'escalf del més pur patriotisme.

Diumenge passat, la ciutat de Badalona ha tingut el gest admirable de donar el títol de fill adoptiu a Pompeu Fabra. Aquesta vegada, la cerimònia oficial ha perdut tota la fredor protocol·laria. La ciutat sencera, com un eco vivent de tot Catalunya, s'ha sumat a l'homenatge i hi ha portat la vida i la simpatia del carrer.

Mestre Fabra ja anys que viu a Badalona. La seva forta silueta d'esportiu, amb la famosa pipa als llavis, és familiar a tots els badalonins. Home sociable en extrem, que sent el gust de la conversa i la devoció de les amplexos amistats, desment, físicament i moralment, l'aspra llegenda dels científics encarcerats i llunyans. Res més lluny d'aquest mestre de filologia que la reclosió mentalitat de l'home de despatx i de laboratori. Mestre Fabra sent un gust íntens per la vida, i cada dia li descobreix noves gràcies i noves meravelles. I aquesta eterna joventut es reflecteix en la seva figura i en el seu tracte.

Com no havia de guanyar el cor dels badalonins aquest veí, il·lustre en ciència i en simplicitat? Per això, el pèrgami que li lliuraven diumenge, no el vedia pas d'un Ajuntament. Era una ciutat sencera que, emocionada, l'hi posava a les mans. — P.

MIRADOR INDISCRET

La vara del Sr. Companys

Un periòdic parisenc, de col·laboració i presentació brillants, ha dedicat un solt al senyor Companys amb motiu d'haver estat elegit President de la Generalitat.

El solt es titula: *La vara del senyor Companys*.

Es lleix en ell, entre altres coses, que el senyor Companys va proclamar la República el 8 d'abril. «Enarborant una bandera roja — diu — es dirigí a l'Ajuntament, seguit d'una munió de badocs que trobà al seu pas.» Allí, el senyor Companys es féu remetre la vara d'alcalde, de la qual, segons l'autor del solt, no se n'ha separat ja més fins que ha hagut de passar a la casa del davant.

Sempre segons el periòdic al·ludit, el senyor Companys no volia deixar la vara per creure que potser li faria servei per a continuar bastonejant els enemics de la República.

El solt va il·lustrat amb un torero que porta la capa penjada a l'espatlla i una rosa a la boca, com Carmen.

El periòdic en qüestió, és un periòdic que pretén ésser modern. Es un periòdic que es gloria d'informar al dia.

Es titula 1934.
Així, simplement.

La veracitat d'una frase

No hem volgut parlar fins després d'uns dies de respectuós silenci, dels comentaris i discussions a que ha donat lloc una frase que alguns periòdics varen atribuir al President Macià moribund.

Aquesta frase, que adhuc féu escriure un article a Charles Maurras, és la següent: «Catalunya està perduda... No tenen fe! No hi ha unió!»

El doctor Jacint Vilardell negà rodonament que l'il·lustre malalt l'hagués pronunciat.

Doncs, bé: la frase és certa a mitges. Es cert que el prou Francese Macià, en un dels seus darrers moments, exclamà, davant d'uns familiars: «No tenen fe! No hi ha unió!»

La frase fou reportada per un dels familiars al·ludits, i a nosaltres ens plau ara reproduir-la i sostenir la seva veracitat precisament perquè per algú s'ha vingut a dir que Macià entorpira una unió en la qual ell va pensar fins la mort.

El que el primer President de Catalunya no digué foren les paraules: «Catalunya està perduda». Aquestes paraules les pronuncí, en comentar les altres, un diputat a Corts, a la residència presidencial.

Uns corresponsals que conversaven amb el diputat enllaçaren involuntàriament, a causa de la precipitació en pendre les notes, les paraules del President amb les del diputat...

Heus-ho ací tot!

Un personatge mític

La popularitat del senyor Cambó és un perill. Ja ho era durant la passada campanya electoral, puix la sola al·lusió suscitava aldarulls que allargassen considerablement els mítings de les Esquerres.

Davant la temença d'esser interromputs, alguns oradors moderats, com Pi i Sunyer, Duran i Reynals i Martí Esteve, van haver d'inventar un personatge mític, i cada cop que s'havien de referir al senyor Cambó, deien:

—El líder de Lliga Catalana...

I no passava res. Podien fer el discurs d'una tirada.

El mort que ressuscita

Fins ara la Lliga tenia arreconat el senyor Puig i Cadafalch, aquell president de l'extingida Mancomunitat que es va declarar

el mateix difunt en una conferència pública que donà.

Però és el cas que la setmana passada, pocs dies després d'haver perdut els regionalistes les eleccions, a les pàgines de *La Veu de Catalunya* va aparèixer un article signat amb els autèntics nom i cognoms del suïcida voluntari.

Un prou de la Lliga — que no era, naturalment, Manuel Brunet — ho comentava així:

—Veureu, cal provar-ho tot... Potser el senyor Puig és una esperança. Potser és la nostra mascota de la sort. No recordeu que, en 1923, fou ell en persona qui va facilitar als dictadors la presa del poder?

Una minoria d'oposició

Al nostre Parlament, amb la retirada dels diputats de la Lliga, només queda, com a minoria d'oposició, la de la Unió Democràtica, integrada pel bo de Pau Romeva.

L'altre dia, hom parlava de la conveniència de trobar una minoria d'oposició més agressiva, i un jove polític deia:

—Caldrà convèncer En Simó, perquè, si no, el de la Unió Democràtica no és capaç ni de dir aquesta boca és... Romeva.

La solució correcta

La qüestió sobre la indisciplina dels buròcrates de la Generalitat, nascuda arran d'haver suprimit les estretes de Nadal, ha acabat de cop i volta. Tothom s'estranya que ningú més no n'hagi dit res. «Què ha passat?», es pregunta la gent.

Diuen que alguns empleats van amenaçar a fer un míting en el qual s'explicarien certes històries d'alts funcionaris i s'hi diria el que és i adhuc el que no és.

I s'afegí que Ventura Gassol, quan va saber aquest propòsit, com a bon conseller de Cultura que vetlla constantment pel prestigi i els bons modals del Cap i Casal de Catalunya, va poder reeixir a fer que les coses quedessin arranjades... com abans.

Per un arròs

Quin exit, diumenge féu vuit dies, el del tenor Hipòlit Lázaro, amb *Rigoletto*! Tres vegades es veié obligat a cantar *La donna è mobile*.

Val a confessar, però, que la tercera no fou ben bé en obsequi del públic entusiasta que l'aplaudí.

—Repeteix! — li demanava al famós tenor el director del Liceu, senyor Mestre.

—Amb dues vegades ja en tenen prou.

—T'ho pregó pel que més vulguis. No veus, no sents com piquen de mans?

—Et dic que no.

—Per l'amor de Déu i dels Sants!

—No i no...

Tot d'una, En Lázaro es repensà:

—Si em pagues un arròs, hi torno, vaja!

—Pet!

«No ens podem prodigar»

Després de la satisfacció de trobar-se premiada la seva comèdia *Els homes forts*, li calia — li cal encara, per dir-ho millor — al novell autor Albert Piera el plaer de veure-la representada.

Aquest plaer, el tindrà. Sembla cosa decidida, i és lògic, que la temporada de teatre català que patrocina la Generalitat comenci amb l'obra ahudida.

Això, si més no, esperarà Albert Piera a continuar escrivint per al teatre.

Almenys, aquesta era la suposició que es va fer un bon amic seu.

Però...

—Bé, home! — preguntà l'altre dia aquest amic a Albert Piera —. Suposo que deus preparar ja una altra comèdia...

Albert Piera féu un gest mig negatiu.

—Els autors com jo — contestà — no ens podem prodigar massa.

Autoritat

Com molta gent sap, el senyor Fernández Puig, redactor-cap de *L'Opinió*, uníex a les seves diverses activitats de periodista i funcionari de l'Ajuntament, la de propietari d'una granja a Sant Celoni, destinada a la cria de gallines i a la recepta d'ous.

Els dissabtes, l'home fa «el pont» al diari i pren el tren de Sant Celoni per a passar-se el diumenge i mig prop de les seves gallines i els ous llurs.

Aleshores entra en funcions el secretari de redacció senyor Serinyà, qui, demés de secretari de redacció, és una pila de coses més, entre elles crític musical.

Dissabte passat, el senyor Fernández Puig, com de costum, era a Sant Celoni, i al Liceu feien el *Parsifal*. El senyor Serinyà, ficada la seva opulent humanitat dintre un enlluernador smoking de vint reflexes, sortia a quarts de vuit de la redacció de *L'Opinió*, camí del teatre.

A la porta es trobà amb el redactor de Generalitat, que arribava. El senyor Serinyà es quedà parat, i bufà:

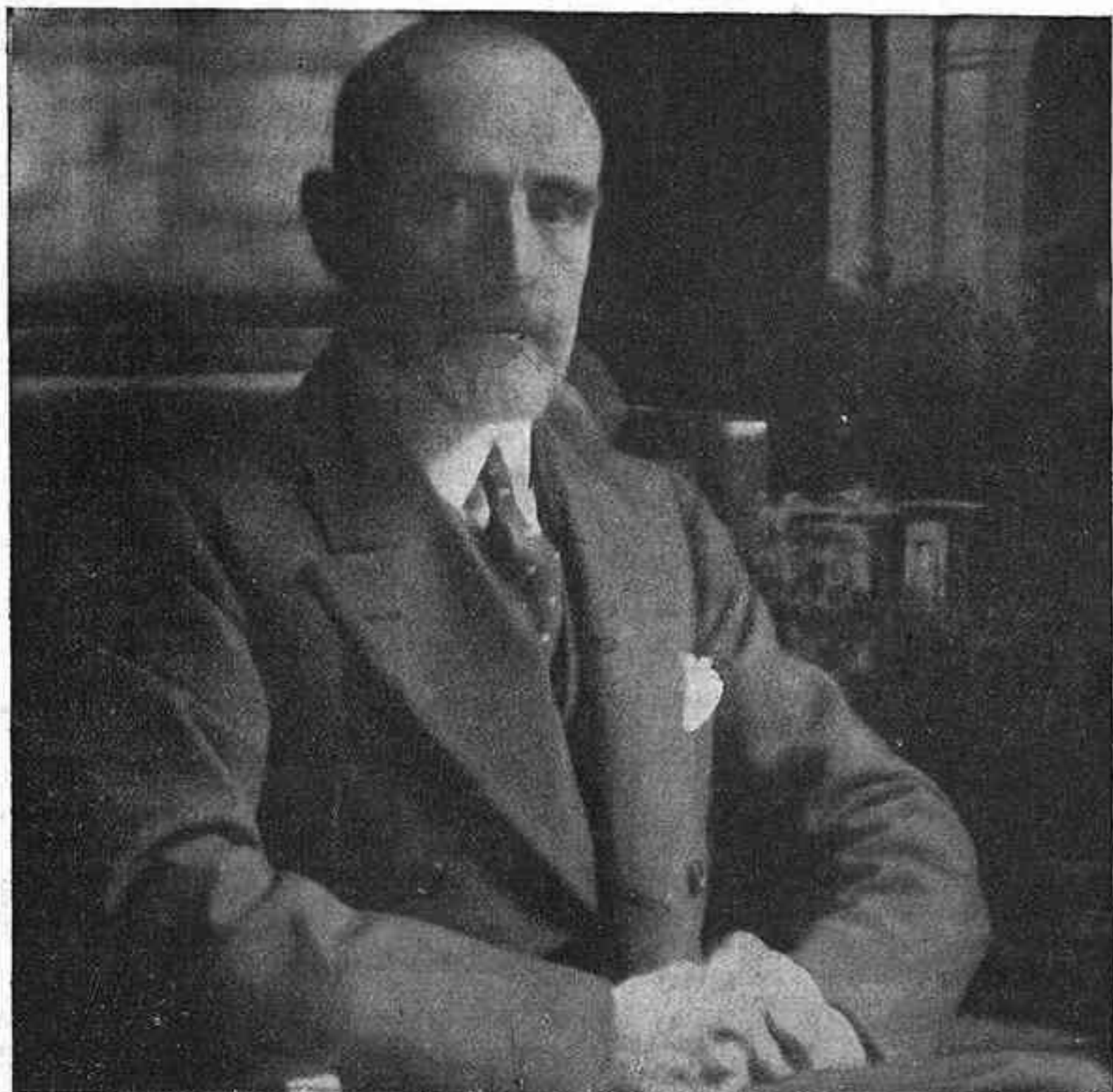
—Quines hores de venir! No se pas que us haureu pensat que és un diari!

I tirà escales avall, molt decidit, camí del Liceu.

Nen prodigi

En el programa d'un dels últims concerts de l'Associació Obrera de Concerts, donant detalls sobre la personalitat d'un compositor, deia: «...nascut en 1884... l'any 1890 el nomenaren tercer director d'orquestra... en 1892 del Concert del Conservatori... i en 1893 esdevingué primer director de l'Orquestra de l'Opera.» Però el prodigi arriba al màxim quan diu: «En 1879 fundà la Societat de Música de cambrà que dirigí fins el 1884.»

Hi ha equivocacions que fan rodar el cap.

a'han tret la conseqüència que tota la dreta catalana ja és anti-autonomista. A Barcelona mateix per donar un calent ridícul a la tragèdia lliguesca —, la Peña Blanca i el senyor Bertran i Musitu Junior retornen a la doctrina d'una descentralització molt ben entesa i molt dosificada. Realment, don Francisco d'Assís ha fet bona feina.

Però això pertany des de fa dies al domini públic i està ventilat en múltiples discussions, dintre i fora de la premsa. Fins a cert punt el mal que pugui fer a la causa catalana l'exacerbació de les fòbies dels nostres eterns enemics és sempre relatiu. Si no haguessin tingut aquest pretext, bé n'haurien trobat d'altre. Té més importància l'escàndol donat a casa nostra, la demagògia que hom fa entre la gent de dretes i l'adulteració del sentiment patriòtic i adhuc del sentit comú. Cert escriptor que de tant en tant alterna amb els polítics del Passeig de Gràcia, no ha gosat, acàs, de parlar-nos sovint d'un *primum vivere* esporuguit, en nom del qual es podia fer mans i mànecues de tots els valors espirituals de la nostra terra? D'on s'ha tret aquestes lamentables falòrnies aquest home, si no és de les prediques poc meditades del senyor Cambó? I darrera els escriptors espantadissos i catastròfics hi ha tot un sector de gent que a hores d'ara no sap per on va ni on la menen, i que pot arribar-se a creure de bona fe que treballa per Catalunya fent la guerra als seus organismes autònoms, per tant, difícilment controlables des de Madrid, on la Lliga creu exercir una dictadura espiritual.

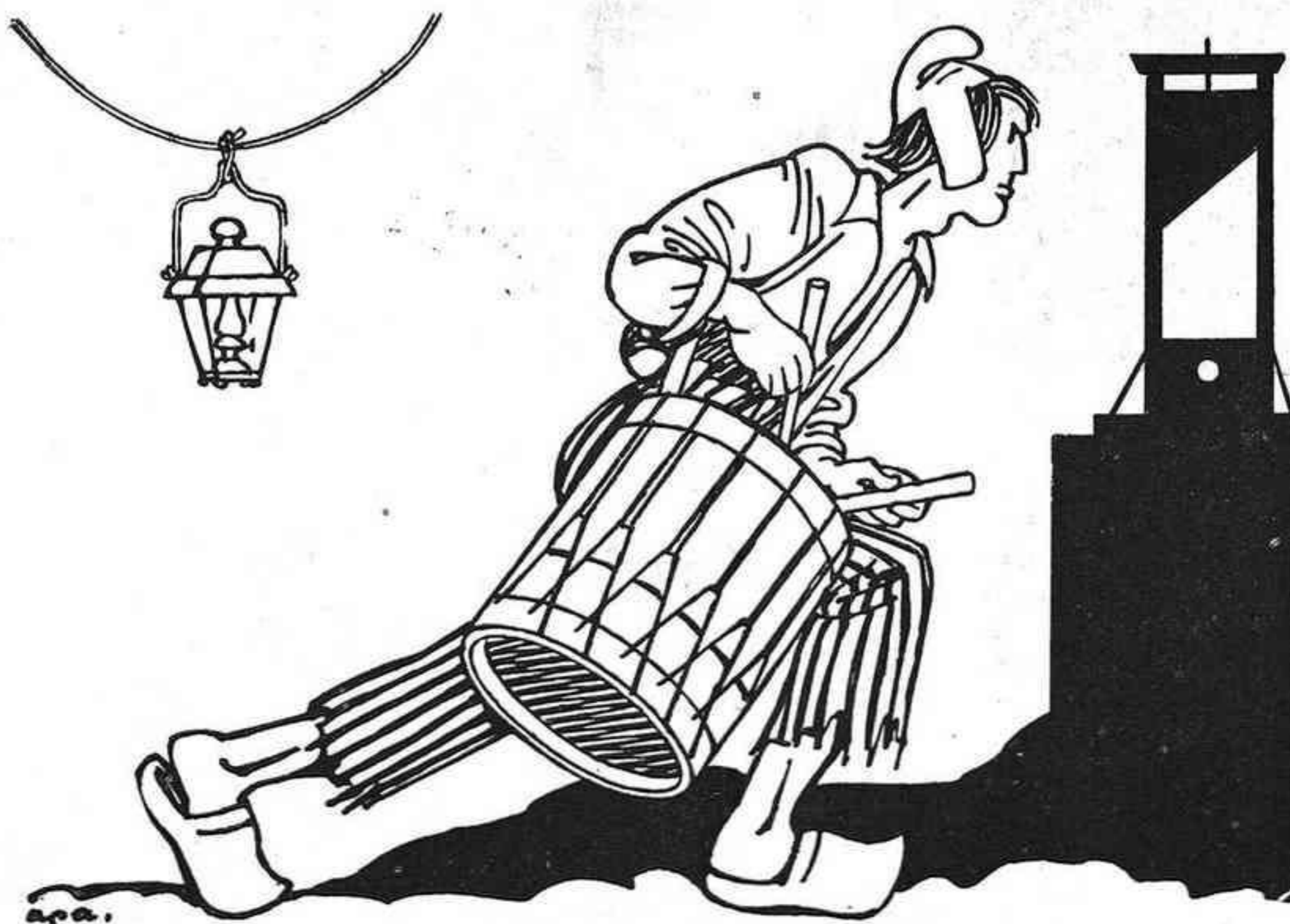
De bona fe no creiem que això sigui el programa de la Lliga. Però també s'ha remarcat sovint que aquest partit no pot promoure cap moviment que no en sigui desbordat. Això és símptoma de revelliment. La Lliga catalana perd la facultat d'adaptar els seus actes a les circumstàncies. Com molts vells, es torna curta de vista i no sap on posa el peu. Com més vol subjugar les dretes, més són elles que se li imposen i li dicten la desaparició del sentiment catalanista.

Els dirigents fan la sensació d'estar moguts de sota mà per una força oculta i baixa de sostre que els empeny a situar-se fora de la realitat. La retirada del Parlament català n'és un exemple típic.

Com a protesta, no té cap valor. Aquesta institució naixent, encara no ben situada dins la memòria de les nostres masses ciutadanes, malament pot ésser l'escenari d'un d'aquests cops de teatre que fan trontollar els homes d'un règim. Manca esclat a l'acció. Tot l'efecte útil es redueix a posar el nostre Parlament en parangon amb el de Madrid amb una nota pejorativa. Si això és una finalitat ben catalana, ni cal pensar-ho.

ALS NOSTRES LECTORS

Per raons purament aleatòries, hem ajornat fins la setmana vinent la publicació del número extraordinari amb motiu d'haver entrat MIRADOR en el sisè any de la seva vida.

“AH! ÇA IRA, ÇA IRA”
Qui tustà primer, tustà dos cops.

EL CINEMA

L'ACTUALITAT

Algunes estrenes

L'extraordinària aventura del poble d'Israel no sols ha estat sempre una qüestió apassionant proposada a la meditació dels pensadors, sinó que al mateix temps i en múltiples ocasions ha excitat la imaginació creadora dels poetes, els quals han endeïnada en aquesta odissea, que sembla marcada amb el segell d'un fulminant anatema, la presència d'uns factors dramàtics capaços de procurar fàcilment la substància d'un conflicte tràgic de primer ordre. D'ací la

nat a errar sempre en l'expectació del retorn d'Aquell que no va voler contèixer.

Quan va estrenar-se *Fatalitat*, la segona pel·lícula americana de Marlene Dietrich, vàrem asenyalar la pertorbació que l'heroïna de *L'Àngel Blau* provocava en l'art vigorós i sincer de Sternberg. Després els fets successius han confirmat cada vegada, amb tots els agreujants, una remarca que

«El palau flotant»

sort del mite del Jueu Errant, assaig de personificar en una figura simbòlica els destins històrics d'una raça tenaç i malaurada.

El cinema, que no sols procedeix per invenció pròpia, sinó també per apropiació successiva dels motius ja en circulació en les arts que el circunden, havia d'interessar-se per un tema com aquest, popular i que ensems permet de desplegar els sortilegis d'una visió sumptuosa i espectacular dels temps passats.

Ací tenim avui *El jueu errant* interpretat per Conrad Veidt, una pel·lícula estretament comercial, que ha desaprofitat — a gràticent, suposem — l'actualitat palpant del tema provocada per la política del Tercer Reich, evitant així tot esperit tendenciós, en tots els múltiples sentits que pot tenir aquí el mot tendenciós.

Seria meci negar l'esforç que significa aquest film i la cura amb què ha estat compost, com també ho fóra voler regatejar les excel·lències de la interpretació del gran actor alemany; però, amb tot, la veritat és que el film no aconsegueix interessar. Concebut amb un ritme lent, diríem feixuc, plasmat en una fotografia ingrata, poc inspirat en els motius cabdals que desplega, *El jueu errant* no és la pel·lícula que esperàvem sobre la figura fascinant de l'home que va escarnir el Crist i que està condem-

aventuràvem aleshores tímidament. Esperem que no passarà ara el mateix amb Mamoulian, encara que val a dir que *El càntic dels càntics* no és pas una pel·lícula per tranquil·litzar-nos en aquest sentit. Mamoulian hi està tan desfigurada, que més val no citar aquí el gran director d'*Estimam aquesta nit*. Quant a Sudermann, es podrà opinar el que es vulgui de la qualitat del seu art, però no hi hauria dret a fer-li el tort d'atribuir-li una participació en un film així. Altra cosa són els dos films que Clarence Brown ha extret de les obres del popular escriptor alemany! Tenim la pretensió d'estar prou identificats amb els nostres lectors per no insistir més sobre *El càntic dels càntics*. Ens posaríem de mal humor.

Van Dyke ha reincidit en el film policíac. No és cosa de plànyer-ho. Si *Mans culpables* ens va ploure, *Un assassinat a la terrassa* ens ha anat també molt bé. Certament que no és la lògica rigorosa el fort de films com aquest; però, que volem fer-hi, està tan ben confeccionat, el moviment hi és tan segur, el ritme tan just... I cap falla en la interpretació.

Vàrem referir-nos en una ocasió a *El palau flotant*. Aquella referència ens evitarà ara d'insistir. Diguem tan sols que *El palau flotant* recorda, per la idiosincràcia del seu *scénario*, *Grand Hotel*. El recorda solament en la forma, és a dir en la preocupació de relligar simultàniament diverses històries que, partint de punts distants, arriben en un moment a interseccionar-se. En l'esperit, els dos films no tenen res de comú, ja que el que ens va ploure en *Grand Hotel* era el sentit realista i malenconiós de la vida que traspuava, i, en canvi, aquí, tots els esdeveniments semblen obeir la consigna d'una providència encarregada de donar un felicitat desenllaç a les aventures en curs. Altrament, eliminada aquesta subjecció a l'exigència del *happy end*, ací més impertinent pel caràcter del *scénario*, la pel·lícula està realitzada a la perfecció i presenta un interès sostingut.

JOSEP PALAU

PANORAMA

Les nostres sessions

La nostra propera sessió, que havia de tenir lloc aquest mes que comencem, per causes independents de nosaltres ha hagut d'ésser ajornada pel mes de març. En el seu degut temps, doncs, informarem els nostres lectors de la data exacta, al mateix temps que els parlarem amb l'extensió que es mereix del film *Poder i Glòria* que presentarem en aquesta sessió vinent.

Al Kursaal

En anar al Kursaal a veure el doble programa que ara s'hi projecta, no hem pogut menys de recordar els temps passats d'aquesta sala famosa. Ara s'ha encarregat de la seva direcció el nostre bon amic Màrius Calvet, la intel·ligència i la laboriositat infatigable del qual són a bastament reconegudes perquè tinguem justos motius d'esperar que sota el seu control el Kursaal ha d'entrar en una nova etapa que ens obligarà a freqüentar-lo molt sovint. Actualment s'hi projecta una versió d'*El fill de la paròquia*, produïda per Herbert Brenon, i un interessant documental sobre la pesca de perles en les mars del sud, titulat *Samarang*.

En el pròxim programa que s'estrena dilluns figura la versió sonora d'*Els Nibelungs*, l'obra mestra del gran realitzador Fritz Lang. Tothom tindrà curiositat de revure un film que ha fet època, renovat avui amb

"El Túnel"

Una mica abans de la guerra, va aparèixer en castellà la novella de Bernhard Kellermann que havia d'ésser molt llegida i la transposició cinematogràfica de la qual, en la seva versió francesa, amb Jean Gabin i Madeleine Renaud, s'ha estrenat al Tivoli. És un film excel·lent, molt ben realitzat en tots els seus punts. Les escenes de masses són perfectes i els moments en què l'acció comunica angúnia a l'espectador no tenen res de truculent ni de mal gust.

(Segueix a la pàgina 8.)

El calvari d'una mare que ama i sofreix

mater dolorosa

Un film melodramàtic per excel·lència

STAVISKI

príncep dels estafadors, tingué un digne antecessor en

KREUGER

EL REI DELS LLUMINS

la vida del qual ha inspirat la gran producció

Warner Bros. First National

El rey de los fósforos

Vegeu-la demà al

CAPITOL

i compendreu com són possibles les grans estafades mundials

Dobles a les sales d'estrenes, no

A França, la província i les barriades rebutgen les versions originals dels films. Només accepten les còpies doblades. N'ha parlat Marcel Blitstein des d'una revista especialitzada. Ací, passa el mateix. Coneixem alguns empresaris comarcals i ens han dit que el públic dels seus cinemes només tolera els films doblats. Els empresaris de barriades diuen el mateix. Segons un amic que hi era, en un local de Saragossa van xiular fa poc la versió anglesa de *Fatalitat*. Volien l'espanyola.

senten les doblades a les barriades. Molts directors de locals del centre tanquen les portes als films doblats. Amb Carles Gallart a la direcció del Capitol, podem estar tranquils. Aquest no vol dobles a casa d'ell. No vol ni sentir-ne parlar. Amb Màrius Calvet a la direcció del Fèmina, també estavem segurs. Aquest, malgrat estar anunciada, no va permetre que s'estrenés en el seu local la còpia doblada — horrible, infecta: l'hem vista al cinema Excelsior — de *Viatge d'anada*. I ens en felicitem. Car

Del film pròxim «Caterina de Rússia»

Ens trobem davant un mal que no té remei. El gros públic ja s'ha acostumat als dobles. Molt bé. Però, qui l'hi ha acostumat? Un moment... Si vos o jo no haguéssim nascut, ningú no ens coneixeria. Si els dobles no haguéssim estat inventats, ningú no els coneixeria. Però com que han estat inventats per un personal, molt ric de voracitat comercial i molt pobre de sensibilitat artística, el públic ha conegut l'odiós procediment. I s'hi ha acostumat. I l'exigeix. No vol altra cosa. És a dir, que aquests horribles dobles, ultra atemptat contra l'art, traïcioner als artistes i estafar els espectadors intel·ligents, han embrutit el gros públic, el qual, si no hagués tastat les veus postisses, s'empassaria perfectament les versions originals.

El disbarat ja està fet. I Déu nos en guard d'un ja està fet. El negoci és el negoci. I el comerç sense escrúpols continuarà donant per la banda a la massa. Continuarà donant carn a la fera. Continuarà doblant.

No hi ha res a fer. Però almenys, senyors comerciants, escolteu, si us plau, el prec d'aquest pobre espectador que no es pot acostumar als dobles. Accepteu aquesta proposició: versió original en les sales d'estrenes, films doblats en les barriades.

Aquesta temporada, no ens podem pas queixar. La majoria de marques estrenen les versions originals dels seus films, i pre-

aquest film és molt bo. Tant, que René Clair l'ha presentat en una sala especialitzada de París... Ara, Calvet ja no és al Fèmina. Ja veurem com anirà això... Però és al Kursaal. I no hem de témer cap atzagaiada en el cinema de la Rambla de Catalunya.

Quant als altres locals d'estrenes... Com que algun ja ha començat a descarcar-se, ens apressem a llançar el crit d'alarma. Després de l'atropellament inqualificable que fou la presentació, al Fantàstic, de la còpia doblada de *Cavalcada*, malgrat els xiulets amb què era acollida pel públic, que es considerava estafat, ara, la mateixa distribuïdora d'aquell film, impenitent, ha reincidit. I ha presentat al Catalunya la versió doblada — i quins dobles! — d'*Així és Broadway*.

Aquesta estrena va constituir un veritable esdeveniment. Tot un número. El públic, en sentir una *girl* que deia: *No me hagas reír, que tengo el labio partido*, s'ho va pendre a broma. I va demanar l'autor! Però acabà indignant-se.

Serà aprofitada aquesta lliçó? Potser parlarà els peus a tant desaprofissu. Tant de bo. Perquè, dobles en les sales d'estrenes, no! Som molts, a Barcelona, els que no ens resignem a sentir la veu dels nostres artistes preferits reemplaçada per una de postissa.

SERASTIA GASCH

PUBLI-CINEMA

Passeig de Gràcia, 57. - Telèfon 79651
De les 5 tarda a la 1 matinalda

LES BODES DE FANNY

Dibuix sonor Territone

NOTICIARI FOX SONOR (Notícies d'Espanya)

NOTICIARI FOX SONOR (Internacional)

UN DIA A TOQUIO

Catifa Mágica de Movietone

METROPOL CINEMA

(LLURIA ENTRE MALLORCA I PROVENÇA)

Continua amb extraordinari èxit l'exhibició de la gran superproducció espectacular

L'obra cim de la cinematografia europea

Direcció: Maurice Elvey - Un film B. G. K. - Música: Dr. Hugo Riesenfeld

PROXIMES ESTRENES

PADDY LO MEJOR A FALTA DE UN CHICO
amb Janet Gaynor - Warner Baxter

FOX

EL PODER Y LA GLORIA Spencer Tracy - Colleen Moore
En SESSIÓ "MIRADOR"

FOX

LA CIUDAD DE CARTON
amb Catalina Bàrcena

FOX

LA CRUZ Y LA ESPADA
amb JOSÉ MOJICA

FOX

LA LEY DEL TALION
amb Spencer Tracy - Claire Trevor

FOX

5 grans èxits de taquilla a la disposició dels SRS. EMPRESARIS

EL TEATRE

Els còmics en rebel·lió Sobre el teatre amateur

Diuenge passat al migdia, els comedians residents a Catalunya — catalans i castellans — celebraren un miting per tal que llur anguniosa veu d'homens en dissort arribi als poders públics. L'acte, doncs, no tenia cap finalitat artística, sinó purament material: digueren, sense eufemismes, que passen gana i no es veuen amb cor de resignar-s'hi. Abans d'ara sembla que ja han intentat fer sentir llurs plànys a les autoritats, però les autoritats se'ls han tret del davant amb bones paraules... el dia que els han rebut.

ventats per uns fantasistes, que sovint, a seguit d'aclarar uns homes amb totes les desventures, els fan triomfar amb el gaudi de totes les benaurances.
Es per demés que els comedians s'esgarriem per convèncer aquell públic que els coneix de temps, a través de llur treball d'interpretació dels més diversos personatges, que ells són uns obrers com els d'altres oficis. No els creuran pas. La visió que l'espectador corrent té d'aquest actor o d'aquella actriu perdura enllà de qualsevulla anècdota

Conseller de Treball arrel de no sé quin conflicte obrer, en la qual es deia que si unes fàbriques o tallers eren tancats arbitràriament, amb mires únicament a pertorbacions de l'ordre públic, la Generalitat se n'incantaria i les posaria a mans dels obrers, per tal que les fessin marxar.
I afegeia, aquell orador del miting de diuenge passat: «Doncs res més que això és el que pretem. A Barcelona, a la resta de Catalunya, hi ha un gran nombre de teatres tancats. Doncs, que se'ns facin a mans les claus, i, cooperativament, els farem rullar.»
I jo pregunto: en el cas que, efectivament, la Generalitat aconseguís, sense lesioner cap mena d'interessos, incautar-se d'aquests teatres, a quin gènere o a quins gèneres els dedicarien els comedians residents a Catalunya? La nostra incipient autonomia encara no ha fet sentir els seus efectes damunt el teatre. La majoria — una majoria considerable — dels que figuren en el cens teatral de la nostra terra són, encara, elements del teatre foraster; aduic n'hi ha molts que essent fills del país s'han desnaturalitzat per una llarga actuació en llengua castellana. En el mateix miting que comentem va ésser ferida la nostra dignitat de catalans en sentir que tres dels oradors, fills de Catalunya, s'expressaven en castellà, i només un se n'excusà per amor d'ésser-li més fàcil, digué, a causa de l'hàbit adquirint durant els anys que ha actuat en l'idioma de Castella. Cal dir que portant el catalaníssim cognom de Font va traduir-se'l, fa qui sap el temps, pel de Fuentes, segurament que per dissimular la seva pàtria original, com si ésser català fos un estigma.

Des d'aquestes mateixes columnes, la setmana passada, Carles Capdevila ens assenyala, amb la seva visió desenteranyinada i objectiva, com és d'injustificada i absurda aquesta actitud que d'una manera massa general per no deixar d'ésser profundament alarmadora, hom ha pres a casa nostra, especialment aquests darrers temps, en tractar de la decadència en què es troba el teatre professional, compensada amb escreix — hom diu — per l'esplèndida i exuberant florida del teatre d'aficionats.
Amb un optimisme bon xic pueril, ens ha estat dit: mentre, a Catalunya, puguem

dignes d'agraïment i d'elogi per la seva constància i el seu patriotisme, si algun exemple ens són, només és aquest: el de llur entusiasme i el de llur bona fe. Tota la resta de la seva actuació — salvades raríssimes excepcions —, per a nosaltres, no és res absolutament — a justificar l'optimisme de què ens queixem.
Aquest optimisme seria força més explorable si hom pogués comptar amb un grup més o menys important de companyies amateurs que, en comptes d'actuar a remolc del professionalisme adoptant-ne servilment tots els vicis, totes les tares i tots els defectes,

La presidència del miting de diuenge

Davant d'això, segons un dels oradors del miting que esmentem, els comedians han decidit adoptar una posició franca de revolta, per tal que llurs crits fereixin les oïdes que, a jutj seu, tenen l'obligació d'escoltar-los.

N'hi hagué un altre que encara digué més: que l'ensenyament del que calia fer per a aconseguir que fossin atesos o, almenys, escoltats llurs clams, l'havien tret de les darreres gestes de la F.A.I.

Vaig assistir al miting i he de dir que, ultra la profunda pena que em produí pervinguda de la situació anguniosa que hi fou exposada amb tota la cruïda, encara me'n produí una altra el fet de constatar que el problema plantejat no arribà a interessar, d'una manera franca i oberta, l'auditori, llevat d'aquell sector compost d'elements que en són directament afectats.

I no pas per falta de mitjans d'expressió, puix que cal reconèixer que tots els oradors que hi intervingueren van fer-ho amb una vivacitat de paraula i de gest, i una emoció incontinguda, suficients per a fer vibrar i commoure qualsevulla auditori defensant una tesi que no hagués estat tan ingrata com la que debatien. Però, dissortadament per als comedians en pla de revolta, el seu plet no és d'aquells que de bell antuvi es donen per guanyats. I és que el teatre només interessa al públic en allò que té de teatre; és a dir, com a món de ficció i de farsa, la gent que es mou en el qual no té res a veure amb l'altra, perquè és una gent amb unes passions i uns problemes i uns temperaments in-

de caràcter personal. Si no fos així, s'haurien pogut forjar, al volt dels grans artistes (i fins de les mediocritats, si tractéssim dels del cinema), tota una sèrie de llegendes que han sobreviscut el seu propi record artístic? No és per ventura axiomàtic entre els de l'ofici que les obres dramàtiques els protagonistes de les quals són gent de teatre — actors o actrius, sobretot — estan condemnades al fracàs, a causa que la vida particular dels comedians no ha interessat mai el públic? El públic, doncs, només accepta el teatre amb la cortina alçada. El que passi de cortina enllà, un cop sigui tirada, no li fa ni fred ni calor.

Ara bé: el problema, que com he dit, no interessa els que anaren al miting per pura curiositat o, si voleu, per mera afició al teatre, interessarà el Consell de la Generalitat? Ignoro, a l'hora que escric aquestes ratlles, el resultat de la visita que els organitzadors de l'acte havien de fer dilluns al senyor Companys per tal de llurar-li les conclusions redactades, suposo d'acord amb els suggeriments fets pels oradors. Sigui quin sigui aquest resultat, i el desitjo tan favorable com ells mateixos puguin abellir-lo, no crec que sigui balder fer-hi un comentari per la relació que la solució del conflicte pugui tenir amb les necessitats del teatre estrictament català, que és l'únic que de moment ens preocupa.

Segons digué un dels oradors, els comedians s'adrecen a la Generalitat de Catalunya en virtut d'una nota feta pública pel

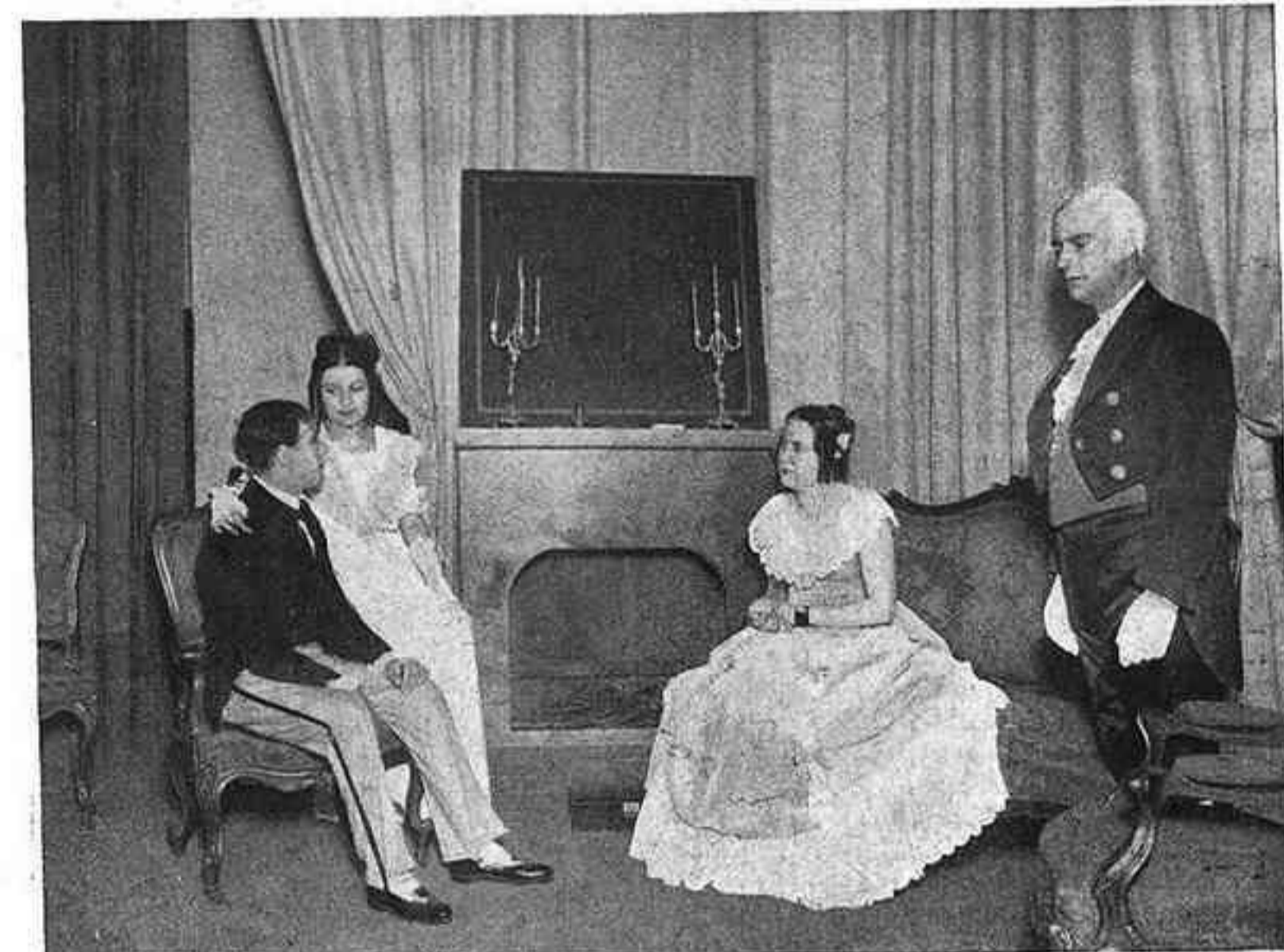
comptar amb aquest entusiasta i proliferant teatre amateur, no cal que ens amoinem pas massa si el professional s'arrossega miserablement i no pot arribar a aconseguir una vida pròpia i desembarassada. El teatre català queda ací salvaguardat per aquests estols que el defensen i el glorifiquen.
Això, en veritat, com diu Capdevila, és excessiu. No hem de repetir les seves paraules, però n'hi podem afegir algunes pel nostre compte. El pitjor que ens podia passar és el que ara ens està succeint: l'aficionat substituint el professional exactament en allò que el professional ja ens donava, però amb la minva de qualitat que comporta la seva inferioritat de condicions.
Per a nosaltres, que hem aplaudit i hem encoratjat més d'una vegada aquestes actuacions amateurs, llur mèrit principal resideix en el valor de reserva que ens representen com a planter de futurs comedians. Elles són, efectivament, i avui més que mai, un motiu ben estimable de reconfort per a tots aquells que lamenten la trista vida que mena l'escena professional, reconfort per tal com elles són una bona garantia pel que en pot arribar a sortir el dia que faci falta.
Però elles actuen en un ambient, treballen per a un públic, encaminen tota la seva funció en un sentit determinat. Tot plegat més aviat limitat, més aviat encogit, més aviat primari i desorientat. La reserva que aquelles companyies ens puguen representar ha d'ésser condicionada per un absolut capgirament que hauríem d'exercir en la més gran part dels elements que en poguéssim treure, des del seu repertori d'obres a la seva concepció del teatre fins al seu sistema de maquillar-se. Els hauríem de fer veure moltes coses amb les quals no han somiat mai; els hauríem de fer llegir molt; els hauríem de dir que en la literatura teatral hi ha alguna cosa més que les figures del Nasi i la Teresona; que al món — dins els nostres imaginaris subjectes mateixos — hi ha mil altres coses que les que ells es pensen; que tota llur ideologia dramàtica, bastida a base de l'esperar i la colometa, del llop i l'ovella, les garses, els corbs i altres animalies, ara — o sigui llavors, quan haguéssim de necessitar aquells actors i aquelles actrius — és hora ja que sigui arconada; que millor que tots els models que admiren i pretenen imitar, és l'estudi profund de les obres que s'interpreten; els hauríem de posar en contacte amb idees i pensaments que, avui, ni tan sols imaginem. En resum, els hauríem de llevar tot el que porten d'adquirir i, després de deixar-ne només la matèria primera, educar-los de cap i de nou.

En aquest cas, doncs, seria moral que Catalunya, que té un teatre el qual, com l'altre i com els de tot el món, passa també la seva crisi, seria moral, repetixo, que cedís a un teatre foraster uns edificis presos per la Generalitat manu militari, exposant-se Déu sap a quines impopularitats i a quins amatus que potser vindrien, més que d'enlloc, del país al qual beneficiaria en primer terme?

Si s'anés a les incautacions sollicitades, a cada concessió caldria exigir-ne una de recíproca. És lògicament humà atendre primer les necessitats pròpies que les alienes. Abans que el teatre espanyol, hi ha el teatre català, a Catalunya: el de vers i el líric. Un cop les necessitats d'aquests fossin cobertes a bastament i amb tots els privilegis, si restaven locals podrien ésser cedits, a preari, a les formacions castellanes. I si encara restessin actors que per no parlar el català o per no voler parlar-lo — hi ha casos — no tinguessin feina, potser fóra hora de pensar en una llei de desincorporació que permetés pagar-los el viatge a Madrid, centre de moviment teatral molt més dens que Barcelona, i on amb una mica de sort es trobarien com el peix a l'aigua.

Fóra, potser, de l'única manera que ens avindriem a la intervenció de la Generalitat en aquest afer de la situació anguniosa dels còmics residents a Catalunya. I, amb mires a la ràpida catalanització de totes les nostres coses, que és una de les necessitats més urgents i més vives del país, fins i tot potser fariem els ulls grossos davant l'alcaldeada propugnada pels actors sota amenaça de no afliurar, en cas aduers, en l'estat de rebel·lió proclamat de l'escenari de l'Espanyol estant, deu hores justes abans que deixés de ressonar-hi la nostra llengua després d'haver-hi imperat, bé o malament, una bona quinzena d'anys.

AVELI ARTIS

El Sr. Espanyol, la Srta. Gertrudis Millàs, la Sra. Amanda Llebot i el Sr. Serra en un Capricio, de Musset, representat pel Lyceum Club

encarriessin la seva actuació en un sentit més lliure, més desenganyat i, sobretot, més ample d'horitzons; que no ho anessin a aprendre tot de les professionals, sinó que fossin per a elles un estímulo i una lliçó de comprensió, de flexibilitat i d'ambició artística.

Perquè, fet i fet, en treurem ben poca cosa de poder pensar que, un determinat dissabte a la nit o diuenge, a la tarda, dalt els infinits escenaris amateurs de Catalunya hi ha una colla de místics, un exercit de ferrers de tall i una quantitat incomptable de manelies, desfogament i gaudi d'un nombre proporcionalat de sub-Borrasos i de sub-Davis que gesticulen, ploren, gemegen, bramen, brulen i espeternegen a la bona de Déu, sense cap orientació seriosa, amb una presentació miserable, feta d'arreplecs, sense lluc, gust ni control.

Aquella funció d'orientadores, de seleccionadores, de recercadores i introductores de novetats l'exercici de la qual en altres països constitueix el principal objectiu de la majoria de les agrupacions amateurs, a les de casa nostra és ben cert que, globalment, no se'ls pot pas demanar. El gruix social damunt el qual es sostenen és tan minso que seria, quasi, una impertinència; és per això que van al darrer del professionalisme més arrostrat i insubstancial i per això és que no ens sabem fer gaires il·lusions sobre llur influència en la vida del nostre teatre, tan present com futura.

Però elles actuen en un ambient, treballen per a un públic, encaminen tota la seva funció en un sentit determinat. Tot plegat més aviat limitat, més aviat encogit, més aviat primari i desorientat. La reserva que aquelles companyies ens puguen representar ha d'ésser condicionada per un absolut capgirament que hauríem d'exercir en la més gran part dels elements que en poguéssim treure, des del seu repertori d'obres a la seva concepció del teatre fins al seu sistema de maquillar-se. Els hauríem de fer veure moltes coses amb les quals no han somiat mai; els hauríem de fer llegir molt; els hauríem de dir que en la literatura teatral hi ha alguna cosa més que les figures del Nasi i la Teresona; que al món — dins els nostres imaginaris subjectes mateixos — hi ha mil altres coses que les que ells es pensen; que tota llur ideologia dramàtica, bastida a base de l'esperar i la colometa, del llop i l'ovella, les garses, els corbs i altres animalies, ara — o sigui llavors, quan haguéssim de necessitar aquells actors i aquelles actrius — és hora ja que sigui arconada; que millor que tots els models que admiren i pretenen imitar, és l'estudi profund de les obres que s'interpreten; els hauríem de posar en contacte amb idees i pensaments que, avui, ni tan sols imaginem. En resum, els hauríem de llevar tot el que porten d'adquirir i, després de deixar-ne només la matèria primera, educar-los de cap i de nou.

I és que aquestes companyies d'aficionats que tenim a la nostra terra i que són ben

DEMA
ESTRENA AL
FANTASIO
BERLIN. ROMA
VIENA. PARIS
MADRID
VALENCIA
se han rendido ante la
joya cinematográfica
**VUELAN MIS
CANCIONES**
Patrocinada per l'Agrupació de
Peridistes Cinematogràfics

Amb veritable expectació s'està projectant tots els dies tarda i nit al
TEATRE GOYA
CIFESA PRESENTA
**POR UN SOLO
DESILIZ**
Un drama poderoso y autentico con un fondo de humano verismo
DANE SINCLAIR
LYMAN WILLIAMS
La més gran producció filmada fins ara, que sens dubte constitueix l'èxit internacional de la temporada. Dialogada en espanyol. Un drama poderós, humà, cruel i pel seu realisme una lliçó a la humanitat
NOTA.— No es permetrà l'entrada a menors de 16 anys.

Kursaal
continua l'èxit del film realitzat per
WARD WING
a les illes de Malàsia
SAMARANG
amb belles escenes submarines.
Lluites entre habitants del mar grans i petits
Distribuït pels Artistes Associats
EN PREPARACIÓ
DOUGLAS FAIRBANKS Jr. y
ELISABETH BERGNER EN
**CATALINA DE
RUSIA**
producció d'Alexander KORDA,
realitzador de "La vida privada
de Enrique VIII"
Un film editat per London Films
i distribuït pels Artistes Associats,
que honora el cinema parlat

Demà nit **COLISEUM** Estrena
**PALACIO
FLOTANTE**
Tot un món clos dins d'un casc d'acer, amb les seves alegries, ambicions i tristors. Quelcom excepcional que voldreu veure més d'un cop.
Interpretat per 10 famosos artistes.
Director: Lothar Mendes ■ Es un film Paramount

LES LLETRES

AL CONFERENCIA CLUB

Maurice Bedel parla de l'amor

Voltaire? La Fontaine? Tant se val. Tots dos eren ben francesos i Bedel ha après de cor la llicó d'aquests dos mestres.

Després de trescar per les pistes escandinaves, de recórrer les planes estones o d'acompanyar M. Grenadier i Philippine a la terra del Duce i cercar per Istanbul Zulfi i la dona moderna de Turquia, aquest espiritual Maurice Bedel ha caigut a Barcelona, i damunt de l'estrada del Ritz ha explicat a l'auditori del Conferencia Club l'estat en què havia trobat el concepte romàntic de l'amor en els seus viatges per l'Europa moderna.

Maurice Bedel

Baixeu cap a Alemanya. El tercer Reich predica a la joventut que sigui dura, i la joventut sembla posar un gran entusiasme a adquirir aquesta dura ideal i a pensar en la guerra que li han de fer els francesos.

tot. I a Txecoslovàquia passa una cosa per l'estil, suprimint la molestia pel tractat del Trianon, i a Iugoslàvia el mateix, i a Romania els zigans fan patir totes les angoixes amoroses als joves apassionats amb llurs melodies patètiques i les mateixes parelles que van d'excursió, folrats de cuiró, damunt d'una motocicleta, beuen després en el mateix vas i damunt un punt coincident, per mor del bescaivi dels pensaments, i ofereixen els mateixos símptomes coneguts de l'amor romàntic dels herois de Lamartine.

I ara ja som a Turquia. L'autor de Zulfi té interès a fer-nos endevinar amb uns quants detalls la transformació profunda de la vida turca, sota el Ghazi Mustafa Kemal. L'occidentalització és la passió que absorbeix actualment les joventuts turques.

Hem voltat mitja Europa amb Bedel, i pertot arreu ens ha ensenyat vestigis reveladors de la supervivència romàntica de l'amor. Ja pot amagar-se amb la capa de la camaraderia o esquivar-se en els esports o amb les noves condicions socials creades per la llibertat cada dia més gran de les dones.

VARIETATS

Un inèdit de Dickens

La mort, per accident, de sir Henry Dickens, el darrer fill del gran escriptor, allibera el British Museum del compromís de conservar una caixa segellada amb manuscrits i cartes del novel·lista.

Segons sembla, les cartes contenen revelacions sobre els medis literaris del temps de Dickens i reflexions sobre diversos problemes socials i morals.

Però el que interessa més, si no l'opinió pública, l'opinió literària, és una Vida de Jesucrist, no gaire extensa, però, segons persones que la llegiren en temps de l'autor, és una veritable obra mestra.

Ganes de perdre temps i diners

En tiratge limitat, publicat per les edicions dels Cahiers Libres, ha aparegut un llibre d'Eugène Jolas, titulat Mots-Déluge, al qual pertany aquest fragment:

«Nous ne voulons plus être européidragras. Nous ne sommes plus dans la valéralta des crichabos méululs. Nous avons un raltabro et une critalatarde. Tous les malabreimadèmes s'infugitiassent dans les crôles où les frilâstres les assanarilent.

«Mais les altarunes ne raltophent pas la rilleralletaine. Il y a encorè le respasdele. C'est donc ça qui emmiche les pesanodros. Dans les larvaroums ont détenrit les interlac.

L'hem reproduït textualment perquè no sabent en quin idioma està escrit, no podem traduir-lo. I brindem el fragment a l'amie J. V. Foix i als seus amics.

Concurs biogràfic

Enguany s'escau el segon centenari del naixement del famós cirurgià i anatómic Antoni de Gimbernat, nat a Cambrils el 14 d'abril de 1734 i mort a Madrid el 17 de novembre de 1816.

La Societat de Cirurgia de Barcelona, en commemoració d'aquesta data, ha convocat un concurs per a premiar amb 1.500 pessetes la millor biografia de Gimbernat, sobre el qual a penes deu existir gran cosa més que algun article d'enciclopèdia i l'obreta escrita per F. Llagostera en ocasió d'ésser col·locat el retrat de Gimbernat a la Galeria de Catalans il·lustres.

El concurs-homenatge obert per la Societat de Cirurgia comprèn altres quatre premis de la mateixa quantia de l'anterior per a diversos treballs històrics sobre cirurgians i cirurgia de les terres de llengua catalana, i un altre premi de 2.000 pessetes ofert per l'Ajuntament de Barcelona, destinat a la història del Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona, fundat en 1760 per Pere Virgili, i en el qual Gimbernat ocupà la càtedra d'anatomia.

El millor assortit de llibres francesos el trobareu a la Libreria LOUIS BERGÉ Rambla del Centre, 19 Telèfon 23118 i la més completa varietat de revistes estrangeres al Kiosque Français Rambla Estudis, 7

FITO CAMISERIA Exit en a mida Corbates inarrugables Pijames a bon preu JAUME I, 11 Telèfon 11655

Fa una hora que xiulo. Que no entencu el francès, potser? (Le Journal Amusant, Paris)

UN CENTENARI AVANÇAT

Giacomo Leopardi

Per iniciativa del grup literari Gli Illusi ha començat, aquests dies, un cicle de conferències sobre Giacomo Leopardi, celebrades a la famosa villa La Giuerra, situada en un poble de Nàpols, on el poeta del dolor passà el darrer temps de la seva vida i on escriví una de les seves immortals poesies, dedicada a l'Odorata giuerra, contenida dei deserti.

Demés de les conferències, la primera de les quals ha estat donada per Arturo Faninelli — prou conegut per les seves notables

O patria mia, vedo le mura e gli archi e le colonne e i simulacri e l'erme torri degli avi nostri, ma la gloria non vedo...

Leopardi en el seu llit de mort

obres erudites sobre coses i homes de la Península Ibèrica —, tindran lloc lectures, amb comentaris, de tota l'obra leopardiana. Aquestes funcions commemoratives duraran tres anys, fins el 1937, centenari de la mort del poeta.

Quina fou la vida de Giacomo Leopardi? Estudi, amor i dolor. De jove, al seu poble natal, Recanati, devorà la biblioteca del seu pare. De Sanctis diu que ahí entrà recanati i en sortí ciutadà del món.

Es sabut que a tretze anys Leopardi ja no tenia res a aprendre del seu professor. Fou aquest excessiu amor per la ciència, aquest estudi intens, aquest afany de saber-ho tot en l'edat en què habitualment es dedica el temps a vagarejar, el que influí en la seva salut i el seu caràcter? Potser sí. El cert és que la seva infelicitat fou gran. Llegiu La sera del di de festa i el sole profund cavat pel dolor us apareixerà en tota la seva grandesa tràgica, especialment quan en un rampell exasperat canta:

O donna mia, Tu dormi: io questo ciel, che si benigno appare in vista, a salutar m'affaccio, e l'antica natura onnipossente, che mi fece all'affanno. A te la speme nego, mi disse, anche la speme; e d'altro non brillin gli occhi tuoi se non di pianto.

Quina cosa doncs pot haver-hi de bell i d'atraire per a un ésser al qual la fortuna fou cruel, que no conegué la joventut, que patí misèria i menyspreu, al qual no somrigué mai un esguard de dona, assol en aquest — com ell el definia — formidable desert del món? Ell mateix ens ho diu: amor i mort. Qui més afortunat que el seu Consalvo, cridat al cel a vint-i-dos anys i mig, però no abans que els llavis de la dona intensament amada es possessin espasmòdicament sobre els seus!

Fratelli, a un tempo stesso, Amore e Morte ingenerò la sorte.

Molts contemporanis posteriors del poeta han cregut que era un misàntrop, odiador i enemic del gènere humà, mentre que els que l'han conegut saben que l'única confortació de la seva vida fou l'amistat. Ningú no fou mai estimat com Leopardi sabia estimar. En saberen alguna cosa els seus amics Brighenti, Pietro Giordani, el seu germà Carlo i la seva germana Paolina, per a la qual compogué una poesia trasbalsadora:

O miseri o codardi figliuoli avrai. Miseri eleggi. Immenso ira fortuna e valor dissidio pose il corrotto costume.

Poichè (nefando stile di schiatta ignava e finta) virtù viva sprezziam, lodiamo estinta.

Al seu germà Carlo, en una famosa carta escrivia: «Estima'm, per Déu; tinc necessitat d'amor, amor, amor, foc, entusiasme, vida.»

De Sanctis afirma que Leopardi fou d'ànima profundament religiosa, àvida d'un ordre de coses diví i moral, que li estava empremtat en el cor i del qual no veia vestigi en la terra. Aquell ideal, aquella dona que ell no trobava aquí baix, que cercava en les estrelles o entre les ides eternes, ell el tenia en el seu cor, el més bell temple que Déu hagi tingut mai. «L'home no és basta a si mateix — escriu De Sanctis —, i té necessitat que alguna cosa respongui al seu concepte, i Leopardi no la trobà, de manera que li sembla que Déu i virtut són paraules vanes, conceptes buits de la ment sense correspondència en la realitat.» Leopardi sent Déu dintre seu, però el nega en el món; estima la virtut i la creu una il·lusió; és àvid de llibertat i l'anonema un somni.

Però Giacomo no en sentia cap vocació. Ben al contrari! Ja de jove s'adonà que no podia viure en el reclosit espai de Recanati, del nativo borgo selvaggio, i començà la seva vida de peregrinacions a través de les grans ciutats d'Itàlia, contra la voluntat del seu pare, que, suspent-li tota assignació mensual, l'obligà a viure molt miserablement. En les seves cartes confessa Giacomo als més íntims amics les angústies i els treballs per procurar-se mitjans de viure. A Roma sol·licità en va una petita plaça, demanà un petit subsidi a un amic de la família i s'avorri terriblement donant lliçons a deiebles incaçaps d'entendre'l. Mentre quasi totes les cartes al seu pare són pidolaires, en les que escriví als altres ha conservat la seva altívessa enmig de la misèria, i així diu a un amic:

«No em doblegaré mai a ningú del món, i la meua vida serà un continu menyspreu dels menyspreus i escarnis dels escarnis; i en un moment terrible el cantor de Silvia i d'Aspasia escriu en una altra carta: «Sóc aquí, escarnit, vil·lenc, tractat a puntades de peu per tothom, passant tota la vida en una cambra, de manera que si hi penso em fa horripilar. I encara m'aveso a riure i hi reixo. I ningú no triomfarà de mi fins que podrà sortir als camps i divertir-se fent voliar les meves cendres per l'aire.» I dels d'aquella habitació pobríssima escriví aquells famosos versos a Silvia:

D'in su i veroni del paterno ostello borgae gli orecchi al suon della tua voce, ed alla man veloce che percorrea la faticosa tela.

Che pensieri soavi, che speranze, che cori, o Silvia mia! Quale allora ci apparia la vita umana e il fato! Tu pria che l'erbe inaridisse il verno, da chiuso morbo combattuta e vinta, perivi, o tenerella...

Nosaltres, que estimem intensament aquest grandíssim poeta, que des de l'edat de joves n'hem estudiat les obres i potser compres llur alt contingut i l'esperit amb què foren concebudes, creiem quasi impossible que es pugui escriure sobre ell en un article de diari, amb l'espai necessariament limitat en determinats confins. De totes maneres hem volgut donar una pallida idea, més de la dolorosa vida del poeta immortal, que no pas de les seves obres, l'examen de les quals caldria fer en volums i no en articles.

Cap home com ell no ha desitjat tan evidentment d'ésser estimat, i cap home no ha estat tan odiat i calumniat. Tret d'alguns rar i fidel amic, cap cor no palpità per ell, i menys encara cap de femení. Les seves amants foren creació del seu pensament, que potser en el deliri febril ell creia reals.

Adhuc després de la seva mort es vessà sobre d'ell l'odi humà, i li fou negada sepultura cristiana, rebutjant el clergat d'acollir el taüt en l'església del poble de Fourigrotta, on morí el 14 de juny de 1837, als trenta-nou anys. Li fou açada una tomba en marbre gris, a la plaça de l'església, davant mateix de la porta. Aquest sepulcre, visitat sovint per intel·lectuals i admiradors pòstums del que fou menyspreat en vida, avui és un monument racional.

I per a major contradicció, les poesies i les proses de Leopardi són, encara que acuradament garbellades, estudiades no sols en escoles catòliques, sinó en els mateixos seminaris italians.

La Itàlia que pensa — encara que no pugui exterioritzar tot el que pensa —, celebrant solemnement el centèsim aniversari de la mort de Giacomo Leopardi — de la glòria del qual els parents que tant el feren patir es mostraren més orgullosos que ningú —, prova al món que adhuc a través de les més increïbles vicissituds no hi ha res que l'honorí tant com la puixant força de l'intel·lecte.

ATHOS NOVELLIS

Si voleu menjar la bullabessa com a Marsella Restaurant Bell Temps QUINTANA, 7 TELÈFON 12617 SERVEI A DOMICILI SALONETS ESPECIALS

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics BARCELONA Mallorca, 232 Telèfon 73013 CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya); OXIGEN 99 % DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova; ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova; FERRO MANGANES I FERRO SALICI; SOCARRIMAT I SECAT DE FILS I PECES SEDA, cotó i altres teixits; CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica; GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

Solament per 15 dies podeu visitar la secció de Grans ocasions en Llibres Francesos de Tècnica i Art Llibreria Catalònia 3, Ronda de Sant Pere, 3 Telèfons 12456 i 11147

